

PROJEKT 1

Dostupnost základních potravin v ČR

ENGETO - KURZ DATOVÁ ANALÝZA

Mgr. Veronika Čížková
veronika.cizkova21@gmail.com

Obsah

Výzkumné otázky a stanovení srovnatelného období.....	2
Výzkumné otázky.....	2
Srovnatelné období	2
Otázka 1.....	2
Otázka 2.....	3
Otázka 3.....	3
Otázka 4.....	3
Otázka 5.....	4
SQL dokumentace	5
Tabulka 1 (SQL).....	5
Tabulka 2 (SQL).....	6
SQL dotazy	7
Otázka 1	7
Otázka 2	8
Otázka 3	8
Otázka 4	9
Otázka 5	10
Zadání projektu	12

Výzkumné otázky a stanovení srovnatelného období

Výzkumné otázky

Tento projekt má za cíl odpovědět následující otázky:

1. Rostou v průběhu let mzdy ve všech odvětvích, nebo v některých klesají?
2. Kolik je možné si koupit litrů mléka a kilogramů chleba za první a poslední srovnatelné období v dostupných datech cen a mezd?
3. Která kategorie potravin zdražuje nejpomaleji (je u ní nejnižší procentuální meziroční nárůst)?
4. Existuje rok, ve kterém byl meziroční nárůst cen potravin výrazně vyšší než růst mezd (větší než 10 %)?
5. Má výška HDP vliv na změny ve mzdách a cenách potravin? Neboli, pokud HDP vzroste výrazněji v jednom roce, projeví se to na cenách potravin či mzdách ve stejném nebo následujícím roce výraznějším růstem?

Srovnatelné období

Dle dostupných dat je možno zkoumat vývoj cen potravin a mezd v letech 2006 až 2018 (viz primární tabulka). Pro toto období jsou dostupná také data týkající se evropských států (viz sekundární tabulka).

Otázka 1

Rostou v průběhu let mzdy ve všech odvětvích, nebo v některých klesají?

Mzdy během sledovaného období vzrostly ve všech odvětvích, ačkoliv některá odvětví zaznamenala během dotčené doby pokles. Všechny poklesy nastaly mezi roky 2009 až 2016. Největší pokles nastal v roce 2013 u Peněžnictví a pojišťovnictví, a to 9 %. Další významnější poklesy mezd nastaly u Těžby a dobývání v roce 2009 a u Výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu v roce 2013, kdy poklesy činily pře 4 %.

Největší procentní změnu ve sledovaném období zaznamenalo odvětví Zdravotní a sociální péče, a to nárůst o téměř 76 %. Naopak nejméně vzrostly mzdy v oboru Peněžnictví a pojišťovnictví, kdy vzrostly o 35,54 %.

Závěr: Mzdy ve všech odvětvích vzrostly. Poklesy mezd byly pouze ojedinělé a dočasné a proběhly u některých odvětvích v letech 2009 – 2016. Oproti roku 2006 byly mzdy v roce 2018 ve všech odvětvích vyšší minimálně o 35,54 %.

Otázka 2

Kolik je možné si koupit litrů mléka a kilogramů chleba za první a poslední srovnatelné období v dostupných datech cen a mezd?

V roce 2006 byla průměrná mzda 20 342,- Kč. V posledním srovnatelném roce, v roce 2018, byla průměrná mzda 31 980,- Kč.

V roce 2006 tak bylo možné koupit za průměrnou mzdu celkem 1 262 kg chleba při ceně 16,12,- Kč/kg nebo 1 409 l mléka při ceně 14,44,- Kč/l. V roce 2018, bylo možné koupit za průměrnou mzdu 1 319 kg chleba při ceně 24,24,- Kč nebo 1 614 l mléka při ceně 19,82,- Kč/l.

Závěr: Z výše uvedeného je patrné, že se kupní síla obyvatel u chleba a mléka zvýšila.

Otázka 3

Která kategorie potravin zdražuje nejpomaleji (je u ní nejnižší procentuální meziroční nárůst)?

Nejpomaleji zdražuje kategorie Banány žluté. Jejich průměrný meziroční nárůst ceny je o 0,59 %. O necelé procento také průměrně meziročně zdražuje Vepřová pečeně s kostí a Přírodní minerální voda uhlíčitá.

Ovšem, ne všechny kategorie potravin od roku 2006 zdražily. Během sledovaného období klesla cena u Cukru krystalového (o 2,65 % ročně) a u kategorie Rajská jablka červená kulatá (o 2,16 % ročně).

Během sledovaného období v některém z let zaznamenaly (ojedinělý) pokles ceny všechny kategorie potravin kromě kategorií: Jakostní víno bílé, Těstoviny vaječné a Pivo výčepní, světlé, lahvé.

Závěr: Nejnižší procentuální meziroční nárůst je vzhledem k zápornému geometrickému koeficientu u Cukru krystalového, tento typ potravin je v čase průměrně meziročně levnější o 2,65 %. Banány žluté jsou potom kategorií potravin, která zdražuje ve sledovaném období nejpomaleji, a to o 0,59 % ročně.

Otázka 4

Existuje rok, ve kterém byl meziroční nárůst cen potravin výrazně vyšší než růst mezd (větší než 10 %)?

Žádný meziroční nárůst cen potravin nebyl výrazně vyšší než růst mezd. Nejvíce oproti mzdám vzrostly ceny potravin meziročně v roce 2013, kdy rozdíl byl 6,79 %. Tento trend rychleji rostoucích cen potravin nežli mezd začal již v roce 2011.

Naopak nejvíce vzrostly mzdy oproti cenám potravin v roce 2009, kdy rozdíl meziročních růstů činil 9,69 %.

Závěr: Ve většině případů rostly meziročně mzdy více nežli ceny potravin. Žádný meziroční nárůst cen potravin oproti růstu mezd nebyl vyšší než 10 %.

Otázka 5

Má výška HDP vliv na změny ve mzdách a cenách potravin? Neboli, pokud HDP vzroste výrazněji v jednom roce, projeví se to na cenách potravin či mzdách ve stejném nebo následujícím roce výraznějším růstem?

Nejdříve budeme definovat výraznější růst HDP ve výši 5 % a jako výraznější růst u mezd nebo cen potravin definujeme na 3 %.

Nejvýraznější meziroční růst HDP nastal v letech 2007, 2015 a 2017, kdy HDP meziročně vzrostlo o více než 5 %. Můžeme pozorovat, že mzdy poté vždy v témže roce vzrostly minimálně průměrně o 2,78 % a v dalším roce vzrostly minimálně o 3,97 %.

Co se týče cen potravin ve stejném roce, kdy HDP vzrostlo o více než 5 %, jednou potraviny zlevnily o 0,7 % a dvakrát ceny potravin vzrostly. V dalším roce byla situace stejná (jednou zlevnily, dvakrát zdražily).

Závěr: Z dat můžeme usuzovat, že pokud v jednom roce HDP vzroste minimálně o 5 %, zvýší se mzdy v roce následujícím. Nicméně pro potvrzení nebo vyvrácení tohoto tvrzení, by bylo potřeba mít delší časovou řadu.

SQL dokumentace

Tabulka 1 (SQL)

```
CREATE OR REPLACE TABLE t_veronika_cizkova_project_SQL_primary_final
AS
SELECT
    a.code_food,
    a.category_food,
    a.average_price,
    a.price_value,
    a.price_unit,
    b.average_payroll,
    b.payroll_year AS 'year',
    b.industry_branch_code,
    b.name AS industry_branch_name
FROM
    (SELECT
        cp.category_code AS code_food,
        cpc.name AS category_food,
        ROUND(AVG(value),2) AS average_price,
        cpc.price_value,
        cpc.price_unit,
        YEAR(cp.date_to) AS year_food
    FROM czechia_price cp
    LEFT JOIN czechia_price_category cpc
        ON cp.category_code = cpc.code
    WHERE region_code IS NULL
        AND YEAR(cp.date_to) BETWEEN 2006 AND 2018
    GROUP BY cp.category_code, YEAR(cp.date_to), cpc.price_unit,
    cpc.price_value
    ) a
JOIN (SELECT
    ROUND(AVG(cp2.value),2) AS average_payroll,
    cp2.payroll_year,
    cp2.industry_branch_code,
    cpib.name
FROM czechia_payroll cp2
LEFT JOIN czechia_payroll_industry_branch cpib
    ON cp2.industry_branch_code = cpib.code
WHERE cp2.payroll_year BETWEEN 2006 AND 2018
    AND cp2.value_type_code = 5958
    AND cp2.calculation_code = 100
    AND cp2.industry_branch_code IS NOT NULL
GROUP BY cp2.payroll_year, cp2.industry_branch_code, cpib.name) b
    ON a.year_food = b.payroll_year
;
```

Tabulka 2 (SQL)

```
CREATE OR REPLACE TABLE
t_veronika_cizkova_project_SQL_secondary_final AS
SELECT
    c.country,
    e.population,
    e.gini,
    e.gdp,
    e.year
FROM economies e
JOIN countries c
    ON e.country = c.country
WHERE c.continent LIKE 'Europe'
    AND (e.year BETWEEN 2006 AND 2018)
ORDER BY e.year, c.country
;
```

SQL dotazy

Otázka 1

```
CREATE OR REPLACE VIEW v_payroll_change AS
SELECT
    tc1.year,
    tc1.industry_branch_name,
    ROUND(tc1.average_payroll,0) AS average_payroll,
    LAG(tc1.average_payroll, 1) OVER
        (PARTITION BY tc1.industry_branch_name ORDER BY tc1.year)
AS last_payroll,
    (ROUND(tc1.average_payroll/LAG(tc1.average_payroll, 1) OVER
        (PARTITION BY tc1.industry_branch_name ORDER BY
tc1.year), 4) -1) * 100 AS percent_changes
FROM t_veronika_cizkova_project_SQL_primary_final tc1
GROUP BY year, tc1.industry_branch_name, tc1.average_payroll
ORDER BY percent_changes;
```

```
SELECT
    *
FROM v_payroll_change vpc
WHERE vpc.percent_changes IS NOT NULL
    AND vpc.percent_changes < 0
ORDER BY vpc.percent_changes, vpc.year, vpc.industry_branch_name
;
```

```
SELECT
    *
FROM v_payroll_change vpc
WHERE vpc.percent_changes IS NOT NULL
    AND vpc.percent_changes < 0
ORDER BY vpc.year
;
```

```
SELECT
    vpc.year,
    vpc.industry_branch_name,
    vpc.average_payroll,
    LAG(average_payroll, 12) OVER
        (PARTITION BY industry_branch_name ORDER BY year) AS
total_difference_payroll,
    ROUND(average_payroll/LAG(average_payroll, 12) OVER
        (PARTITION BY industry_branch_name ORDER BY year),4)*100-
100 AS total_percent_change
FROM v_payroll_change vpc
GROUP BY vpc.year, vpc.industry_branch_name, vpc.average_payroll
ORDER BY total_percent_change DESC
;
```


Otázka 2

```
SELECT
    tc1.code_food,
    tc1.category_food,
    tc1.year,
    ROUND(AVG(tc1.average_payroll),2) AS avg_payroll,
    ROUND(AVG(tc1.average_price),2) AS avg_price,
    ROUND(ROUND(AVG(tc1.average_payroll),2)/ROUND(AVG(tc1.average_price),2)) AS purchasing_power,
    tc1.price_unit
FROM t_veronika_cizkova_project_SQL_primary_final tc1
WHERE tc1.code_food IN (111301, 114201)
    AND year IN (2006, 2018)
GROUP BY tc1.code_food, tc1.category_food, tc1.year, tc1.price_unit
ORDER BY tc1.code_food
;
```

Otázka 3

```
SELECT
    category_food,
    MIN(a.percent_changes) AS min_percent_change,
    MAX(a.percent_changes) AS max_percent_change,
    ROUND((EXP(AVG(LOG(1 + (percent_changes / 100)))) - 1)*100 ,2)
AS geometric_mean,
    MIN(average_price) AS min_average_price,
    MAX(average_price) AS max_average_price
FROM (
    SELECT
        year,
        tc1.category_food,
        tc1.code_food,
        tc1.average_price,
        LAG(average_price, 1) OVER
            (PARTITION BY code_food ORDER BY year) AS last_price,
        (ROUND(average_price/LAG(average_price, 1) OVER
            (PARTITION BY code_food ORDER BY year), 4) -1) * 100 AS
percent_changes
    FROM t_veronika_cizkova_project_SQL_primary_final tc1
    GROUP BY year, tc1.category_food, tc1.code_food, average_price
    ORDER BY percent_changes
) a
GROUP BY category_food
HAVING geometric_mean > 0
ORDER BY geometric_mean
;
```

Otázka 4

```
CREATE OR REPLACE VIEW v_food AS
SELECT year,
       ROUND(AVG(food_percent_changes),2) AS average_change_food
FROM (
SELECT
    year,
    tc1.category_food,
    tc1. average_price,
    LAG(average_price, 1) OVER
        (PARTITION BY category_food ORDER BY year) AS last_price,
    (ROUND(average_price/LAG(average_price, 1) OVER
        (PARTITION BY category_food ORDER BY year), 4) -1) * 100
AS food_percent_changes
FROM t_veronika_cizkova_project_SQL_primary_final tc1
GROUP BY year, tc1.category_food, tc1.code_food, average_price
) a
GROUP BY a.year
ORDER BY a.year;
```

```
CREATE OR REPLACE VIEW v_payroll AS
SELECT
    a.year,
    ROUND(AVG(a.percent_changes),2) AS average_change_payroll
FROM (
SELECT
    tc1.year,
    tc1.industry_branch_name,
    ROUND(AVG(tc1.average_payroll),2) AS average_payroll,
    LAG(tc1.average_payroll, 1) OVER
        (PARTITION BY tc1.industry_branch_name ORDER BY tc1.year)
AS last_payroll,
    (ROUND(tc1.average_payroll/LAG(tc1.average_payroll, 1) OVER
        (PARTITION BY tc1.industry_branch_name ORDER BY
tc1.year), 4) -1) * 100 AS percent_changes
FROM t_veronika_cizkova_project_SQL_primary_final tc1
GROUP BY year, tc1.industry_branch_name
) a
GROUP BY a.year
ORDER BY a.year;
```

```
SELECT
    v_food.year,
    v_food.average_change_food,
    v_payroll.average_change_payroll,
    average_change_food - average_change_payroll AS difference
FROM v_food
LEFT JOIN v_payroll
    ON v_food.year = v_payroll.year
-- WHERE average_change_food - average_change_payroll > 10
ORDER BY difference DESC
;
```

Otázka 5

```
CREATE OR REPLACE VIEW v_cze_gdp AS
SELECT
    tc2.year,
    tc2.gdp,
    LAG(tc2.gdp,1) OVER
        (PARTITION BY country ORDER BY year) AS last_gdp,
    (ROUND(gdp/LAG(gdp, 1) OVER
        (PARTITION BY country ORDER BY year),4) -1)*100 AS percentual_change_gdp
FROM t_veronika_cizkova_project_SQL_secondary_final tc2
WHERE country LIKE 'czech_republic'
;
```

```
CREATE OR REPLACE VIEW v_gdp_food_payroll AS
SELECT
    v_cze_gdp.*,
    v_food.average_change_food,
    v_payroll.average_change_payroll,
    LEAD(v_food.average_change_food, 1) OVER (ORDER BY year) AS
next_average_change_food,
    LEAD(v_payroll.average_change_payroll, 1) OVER (ORDER BY year) AS
next_average_change_payroll
FROM v_cze_gdp
LEFT JOIN v_food
    ON v_food.year = v_cze_gdp.year
LEFT JOIN v_payroll
    ON v_payroll.year = v_cze_gdp.year
;

SELECT *,
    CASE
        WHEN (average_change_food > 3 OR next_average_change_food > 3) AND
(average_change_payroll > 3 OR next_average_change_payroll > 3) THEN 'payroll and
food'
        WHEN (average_change_food < 3 AND next_average_change_food < 3) AND
(average_change_payroll < 3 AND next_average_change_payroll < 3) THEN 'not food
not payroll'
        WHEN (average_change_payroll < 3 AND next_average_change_payroll < 3)
AND (average_change_food > 3 OR next_average_change_food > 3) THEN 'food not
payroll'
        WHEN (average_change_food < 3 AND next_average_change_food < 3) AND
(average_change_payroll > 3 OR next_average_change_payroll > 3) THEN 'payroll not
food'
        ELSE 0
    END AS influence_gdp
FROM v_gdp_food_payroll
-- WHERE percentual_change_gdp > 5
;
```

```
SELECT a.influence_gdp,
    COUNT(a.influence_gdp) AS count_of_influence
FROM (SELECT *,
    CASE
        WHEN (average_change_food > 3 OR next_average_change_food > 3) AND
(average_change_payroll > 3 OR next_average_change_payroll > 3) THEN 'payroll and
food'
```

```

        WHEN (average_change_food < 3 AND next_average_change_food < 3) AND
(average_change_payroll < 3 AND next_average_change_payroll < 3) THEN 'not food
not payroll'
        WHEN (average_change_payroll < 3 AND next_average_change_payroll < 3)
AND (average_change_food > 3 OR next_average_change_food > 3) THEN 'food not
payroll'
        WHEN (average_change_food < 3 AND next_average_change_food < 3) AND
(average_change_payroll > 3 OR next_average_change_payroll > 3) THEN 'payroll not
food'
        ELSE 0
    END AS influence_gdp
FROM v_gdp_food_payroll
WHERE percentual_change_gdp > 5
) a
GROUP BY a.influence_gdp
;

```

Zadání projektu

Úvod do projektu

Na vašem analytickém oddělení nezávislé společnosti, která se zabývá životní úrovní občanů, jste se dohodli, že se pokusíte odpovědět na pár definovaných výzkumných otázek, které adresují **dostupnost základních potravin široké veřejnosti**. Kolegové již vydefinovali základní otázky, na které se pokusí odpovědět a poskytnout tuto informaci tiskovému oddělení. Toto oddělení bude výsledky prezentovat na následující konferenci zaměřené na tuto oblast.

Potřebují k tomu **od vás připravit robustní datové podklady**, ve kterých bude možné vidět **porovnání dostupnosti potravin na základě průměrných příjmů za určité časové období**.

Jako dodatečný materiál připravte i tabulku s HDP, GINI koeficientem a populací **dalších evropských států** ve stejném období, jako primární přehled pro ČR.

Datové sady, které je možné použít pro získání vhodného datového podkladu

Primární tabulky:

1. `czechia_payroll` – Informace o mzdách v různých odvětvích za několikaleté období. Datová sada pochází z Portálu otevřených dat ČR.
2. `czechia_payroll_calculation` – Číselník kalkulací v tabulce mezd.
3. `czechia_payroll_industry_branch` – Číselník odvětví v tabulce mezd.
4. `czechia_payroll_unit` – Číselník jednotek hodnot v tabulce mezd.
5. `czechia_payroll_value_type` – Číselník typů hodnot v tabulce mezd.
6. `czechia_price` – Informace o cenách vybraných potravin za několikaleté období. Datová sada pochází z Portálu otevřených dat ČR.
7. `czechia_price_category` – Číselník kategorií potravin, které se vyskytují v našem přehledu.

Číselníky sdílených informací o ČR:

1. `czechia_region` – Číselník krajů České republiky dle normy CZ-NUTS
2. `czechia_district` – Číselník okresů České republiky dle normy LAU.

Dodatečné tabulky:

1. `countries` - Všechné informace o zemích na světě, například hlavní město, měna, národní jídlo nebo průměrná výška populace.
2. `economies` - HDP, GINI, daňová zátěž, atd. pro daný stát a rok.

Výzkumné otázky

1. Rostou v průběhu let mzdy ve všech odvětvích, nebo v některých klesají?
2. Kolik je možné si koupit litrů mléka a kilogramů chleba za první a poslední srovnatelné období v dostupných datech cen a mezd?

3. Která kategorie potravin zdražuje nejpomaleji (je u ní nejnižší procentuální meziroční nárůst)?
4. Existuje rok, ve kterém byl meziroční nárůst cen potravin výrazně vyšší než růst mezd (větší než 10 %)?
5. Má výška HDP vliv na změny ve mzdách a cenách potravin? Neboli, pokud HDP vzroste výrazněji v jednom roce, projeví se to na cenách potravin či mzdách ve stejném nebo následujícím roce výraznějším růstem?

Výstup projektu

Pomozte kolegům s daným úkolem. Výstupem by měly být dvě tabulky v databázi, ze kterých se požadovaná data dají získat. Tabulky pojmenujte `t_{jmeno}_{prijmeni}_project_SQL_primary_final` (pro data mezd a cen potravin za Českou republiku sjednocených na totožné porovnatelné období – společné roky) a `t_{jmeno}_{prijmeni}_project_SQL_secondary_final` (pro dodatečná data o dalších evropských státech).

Dále připravte sadu SQL, které z vámi připravených tabulek získají datový podklad k odpovězení na vytyčené výzkumné otázky. Pozor, otázky/hypotézy mohou vaše výstupy podporovat i vyvracet! Záleží na tom, co říkají data.

Na svém GitHub účtu vytvořte repozitář (může být soukromý), kam uložíte všechny informace k projektu – hlavně SQL skript generující výslednou tabulku, popis mezivýsledků (průvodní listinu) a informace o výstupních datech (například kde chybí hodnoty apod.).

Neupravujte data v primárních tabulkách! Pokud bude potřeba transformovat hodnoty, dělejte tak až v tabulkách nebo pohledech, které si nově vytváříte.